

Ervaringen met de etalagestage Arm- en Handrevalidatie

C.K. van der Sluis, M.A.H. Brouwers, A.W.A. Bruggeman

Sinds 2010 doen tal van aios verdiepings- of differentiatiestages. Deze stages worden aangeboden via de Opleidingsetalage. De Opleidingsetalage is een 'online etalage' en bevat stages voor aios die, meestal in een ander ziekenhuis, worden uitgevoerd binnen de reguliere opleiding tot medisch specialist.

Het etalageproject heeft een drieledig doel:

1. De aios beter toerusten voor de uitoefening van het vak. Opleidingsafdelingen kunnen zowel medisch inhoudelijke als andere competenties etaleren.
2. Transparantie van de kwaliteit van de opleiding bieden. Door opleidingen publiekelijk te etaleren ontstaat transparantie over de kwaliteit van de opleidingen. Opleiders en opleidingsinstellingen kunnen in de etalage zichtbaar maken wat zij belangrijk vinden in de opleiding en waar zij voor staan met de opleiding.
3. Enige competitie tussen opleidingsafdelingen creëren. Door aios keuzemogelijkheden te geven, wordt de competitie tussen opleidingsafdelingen enigszins aangewakkerd. Dit sluit aan bij het door het ministerie van VWS gekoesterde idee dat (ge-reguleerde) marktwerking leidt tot doelmatigheid.

De Federatie Medisch Specialisten voert het etalageproject uit in opdracht van de stichting BOLS. Inmiddels participeren 18 van de 27 erkende medisch specialisten in het project, waaronder Revalidatiegeneeskunde dat via de VRA betrokken is. Revalidatiegeneeskunde heeft momenteel 21 etalagestages op www.opleidingsetalage.nl staan en diverse aios hebben al gebruik gemaakt van deze mogelijkheid om hun opleiding meer naar persoonlijke voorkeur in te vullen. De keuzestages Revalidatiegeneeskunde bestaan bijvoorbeeld uit: amputaties en prothesiologie onderste extremiteit, arm- en handrevalidatie, bewegen, sport en revalidatie, cardio-revalidatie, cognitieve revalidatie, wervelkolomcentrum, kinder-revalidatie,

Prof. dr. C.K. (Corry) van der Sluis, revalidatiearts UMC Groningen, afdeling revalidatiegeneeskunde

Drs. M.A.H. (Michael) Brouwers, revalidatiearts De Hoogstraat Revalidatie Utrecht

Drs. A.W.A. (Almar) Bruggeman, revalidatiearts UMC Groningen, afdeling revalidatiegeneeskunde

Foto: Wout Sorgdrager

Almar Bruggeman (links) rondde in mei 2014 zijn opleiding af in het Roessingh, Enschede.

De etalagestage bij prof. dr. Corry van der Sluis (rechts) en haar Utrechtse collega Michaël Brouwers (ontbreekt op de foto) was een van de laatste onderdelen.

mobilititeit en spasticiteit, NAH en neuromusculaire aandoeningen. Elke erkende opleidingsafdeling kan zelf een etalagestage aanbieden op de site.

DOEL

In dit artikel leest u onze ervaringen met de etalagestage en krijgt u inzicht in wat het aanbieden en realiseren van een etalagestage inhoudt voor de stagebegeleiders en voor de aios.

AANLEIDING

De aanleiding voor dit artikel is ontstaan uit het afronden van de etalagestage Arm- en Handrevalidatie door een eerste etalage-aios. De etalagestage Arm- en Handrevalidatie is tot stand gekomen in het kader van de steeds nauwere samenwerking tussen UMC Groningen en De Hoogstraat Revalidatie Utrecht. Tijdens een gezamenlijke bijeenkomst van beide medische staven in Utrecht (mei 2013) is besloten om de al langer bestaande wens een gezamenlijk etalageproject aan te bieden, ten uitvoer te brengen. De teksten voor de etalagestage werden op de site gezet en de eerste aios bood zich al snel aan.

DE ETALAGESTAGE ARM- EN HANDBREVALIDATIE

De etalage-aios krijgt binnen de etalagestage de kans om zich op twee verschillende werkplekken, binnen twee verschillende opleidingen te verdiepen in arm- en handrevalidatie. In de stage is daarnaast een mogelijkheid opgenomen om bij het brandwonden-centrum van het Martiniziekenhuis te Groningen mee te kijken. In de stage wordt aandacht besteed aan diverse aandoeningen, zoals handletsels, handaandoeningen bij reumatoïde artritis, polsproblemen, specifieke handproblemen, congenitale aandoeningen, handproblematiek bij perifere en centraal neurologische aandoeningen en armamputaties. De etalage-aios kijkt mee met alle disciplines die bij arm- en handrevalidatie betrokken zijn: handtherapeuten, ergo- en fysiotherapeuten, maatschappelijk werkers, psychologen, instrumentmakers en adaptatietechnici. Daarnaast doet de aios eigen spreekuren en kijkt mee met handchirurgen in het ziekenhuis en in privéklinieken. Meekijken bij operaties is eveneens onderdeel van de stage.

VOORBEREIDING DOOR DE AIOS

Een aios die een etalagestage wil gaan doen, doet er verstandig aan minimaal een half jaar van tevoren te starten met de voorbereidingen. De aios overlegt zowel met de hoofdopleider van de eigen opleiding als met de stagebegeleider(s) over de praktische en inhoudelijke mogelijkheden, de periode, de duur en de eventuele vergoedingen van reis- en verblijfskosten. Uiterlijk twee maanden voor aanvang van de stage vraagt de aios goedkeuring voor wijziging van het opleidingsschema aan bij RGS. De opleider van de instelling die de aios detacheert moet hiervoor tekenen, de opleider van de instelling waar de aios stage gaat lopen, krijgt een kopie van het goedkeuringsbesluit. Het wijzigingsformulier van de RGS is sinds zomer 2012 uitgebreid. Met een specifieke optie kunnen aios aangeven, dat de wijziging is in het kader van de vergrote keuzevrijheid in opleidingsonderdelen. Vervolgens bespreekt de aios de stagedoelen met de stagebegeleider. Deze doelen worden SMART geformuleerd. Het verslag van dit gesprek wordt opgenomen in het portfolio. Definitieve werkafspraken worden gemaakt en de aios bereidt zich inhoudelijk voor op de stage aan de hand van relevante literatuur. En ten slotte gaat de aios zonnodig op zoek naar tijdelijke huisvesting.

VOORBEREIDING DOOR DE STAGEBEGELEIDER

De stagebegeleider van de stageplaats zoekt contact met de opleider van de eigen opleiding van de aios om te overleggen over de invulling van de stage en de financiële afwikkeling van de etalagestage: blijven de opleidingsgelden bij de detacherende instelling of gaan de gelden met de aios mee naar de instelling die

de stage aanbiedt? Als het opleidingsbudget bij de detacherende instelling blijft, stelt de detacherende instelling een detacheringsovereenkomst op. De ontvangende instelling stelt een onbezoldigd aanstellingscontract op. Voor dit contract is nodig dat de aios een aanstellingsonderzoek doorloopt, waarbij onder andere een bewijs van een negatieve Mantoux en MRSA test en Hepatitis B vaccinatie aangeleverd moeten worden. Dit kan enige tijd in beslag nemen. Het is dus zaak daar tijdig mee te beginnen. Pas wanneer de aanstelling geformaliseerd is, kunnen praktische zaken, zoals een personeelspas, een witte jas, een sleutel en een account, worden geregeld. De opleiders van de stage zijn verantwoordelijk voor de inhoud en de kwaliteit van de stage.

Hij of zij zal echter ook moeten overleggen met de andere betrokkenen. Allereerst natuurlijk met de hoofdopleider van de stage-aanbiedende opleiding, dat wil zeggen de hoofdopleider van zijn eigen instituut: deze wordt namelijk tijdelijk opleider van de etalage-aios en moet dus ingelicht worden over zijn komst, leerdoelen en aandachtspunten. Ook met de collega-specialisten en andere medewerkers met wie de etalage-aios gaat samenwerken zal de stageopleider tijdig moeten overleggen over de komst van de aios. De stagebegeleider maakt vervolgens een introductieprogramma en een werkrooster voor de etalage-aios, waarbij ook onderwijsmomenten, evaluatiegesprekken, KKB's en een CAT ingepland worden.

DE ETALAGESTAGE

De eerste etalage-aios Arm- en Handrevalidatie liep het eerste deel van zijn stage in het UMCG, locatie Groningen, van januari tot half maart 2014. Daarna vervolgde hij tot mei 2014 zijn stage in De Hoogstraat Revalidatie te Utrecht. De aanstelling van de aios leverde aanvankelijk enige vertraging op omdat er verwarring was over het type aanstelling, de geldigheid van een Mantoux-test en de financiële afwikkeling van de stage. Uiteindelijk kon de aios wel op de gewenste datum starten. Huisvesting werd geregeld dankzij creativiteit van de aios zelf. De stage verliep verder volgens verwachting en de aios deed veel ervaring op op allerlei terreinen.

ERVARINGEN VAN DE AIOS

"De etalagestage in Groningen en Utrecht heeft voor mij naast een erg leuke tijd een grote vakinhoudelijke meerwaarde opgeleverd. Ik had als doel om in een toekomstige baan aandoeningen van de bovenste extremiteit als aandachtsgebied te ontwikkelen. Ik heb uitgebreid de kans gekregen om mij op dit gebied inhoudelijk flink te verbeteren over de volledige breedte van het aandachtsgebied. Bovendien heb ik ook mijn professionele competenties kunnen verbeteren.

Het programma was bijzonder gevarieerd. Het bestond uit onderwijs en zelfstandig bestuderen van anatomie na een snijzaal cursus. Maar ik heb vooral heel veel meegewerkt. Bijvoorbeeld op de poliklinieken van andere specialismen (orthopeden, plastisch chirurgen en traumachirurgen in verschillende klinieken) en op de afdeling en poli van een brandwonden centrum. Ik heb meegewerkt aan vele operaties en eigen spreekuren gedraaid. Ik heb, onder supervisie, zelfstandig multidisciplinaire teams aangestuurd en (onder begeleiding) andere aios begeleid en teambesprekingen geleid. Samen met paramedici heb ik patiënten beoordeeld en van deze paramedici geleerd wat zij aan behandelingsmogelijkheden in huis hebben. En ten slotte heb ik deelgenomen aan technische spreekuren, in de instrumentmakerij meegeholpen bij het vervaardigen van een prothese en het gehele traject van prothetisering gevolgd. Het werken met zoveel verschillende mensen en zienswijzen in meerdere centra was intensief maar helemaal de moeite waard! Voor iedere aios een enorme aanrader!"

ERVARINGEN VAN DE STAGEBEGELEIDERS

"De etalagestage is een prachtige gelegenheid om aios te laten zien wat je als opleiding in huis hebt. Je kunt laten zien dat verdieping in een deel van het vak Revalidatiegeneeskunde zeer boeiend en uitdagend kan zijn. Het is tevens enorm leuk om goed gemotiveerde aios te begeleiden en te zien hoe ze zich ontwikkelen op meerdere competenties. Een etalagestage is vooral geschikt voor aios die zelfstandig kunnen werken, zoals derde en vierdejaars aios. Om tot een goede inhoudelijke stage te komen en de

juiste randvoorwaarden te scheppen vraagt echter wel voorbereiding. Daarnaast is tijdens de stage tijd nodig om de aios te begeleiden. Dit weegt zeker op tegen de voordelen: een gemotiveerde aios geeft meer energie dan hij kost. Een ander voordeel van een etalage-aios is dat hij zich in meerdere ziekenhuizen kan laten zien en zelf ook een indruk krijgt van het instituut waar hij tijdelijk werkzaam is. In het geval van onze etalage-aios heeft dat geleid tot het aanbieden (en accepteren) van een baan na afronding van de opleiding!"

CONCLUSIE

Een etalagestage is voor aios en stagebegeleiders een aanrader. Een etalagestage levert een schat aan vakinhoudelijke en persoonlijke ervaringen op, zowel voor aios als voor stagebegeleiders. Voor het goed laten verlopen van een etalagestage is het wel zaak tijdig te beginnen met de voorbereidingen.

Dank

Met dank aan Wout Sorgdrager voor het redigeren en plaatsen van teksten voor de Opleidingsetalage-site en het redigeren van dit artikel.

www.opleidingsetalage.nl

Correspondentie

C.K. van der Sluis
c.k.van.der.sluis@umcg.nl